

AMB T DE
TARRAGONA

JORDI ROVIRA SORIANO

El preventori infantil de la Savinosa va ser rebutjat per molts tarragonins que no volien un centre antituberculós a les platges

El sanatori de la platja

El vell conjunt d'edificis abandonats projecta les seves fantasmagòriques ombres sobre la platja. L'estructura orgànica i el disseny racionalista s'han transformat en un espectre de més de 40 anys d'oblit. Els antics passadissos, els consultoris, els laboratoris, els grans sales, la capella, els dormitoris, la cuina o els quiròfons ofereixen l'aspecte d'un gran decorat de pel·lícula de por.

L'edifici, començat a construir a finals dels anys 20, va ser plantejat en pavellons separats per distribuir millor les seves funcions. El lloc triat, un roquissar entre les platges de l'Arrabassada i de la Savinosa, era immillorable. El criteri que va aconsellar aquella privilegiada situació va ser estrictament facultatiu. Els banys de sol i de mar eren de prescripció obligada per la prevenció de certes malalties com la tuberculosi.

El concepte primigeni del gran equipament sanitari va ser crear un indret on els infants, no només de Catalunya sinó de la resta de l'estat, poguessin acudir per prevenir aquella malaltia tan estesa durant la primera meitat del segle XX. S'havia dissenyat perquè pogués allotjar uns 600 infants de pretuberculosi, escrofulosi i tuberculosi quirúrgica, i les seves instal·lacions ja eren considerades exemplars abans de posar-se en funcionament. Pel director general de Sanitat de l'època havia de ser un dels més perfectes en el seu gènere, tant pel seu emplaçament com per l'amplitud de la platja adjacent de la qual els nens en podrien gaudir.

Aquest gran equipament no va ser però ben rebut a la ciutat, i el que en podríem anomenar les forces vives van alçar el seu crit al cel contra la instal·lació del com-

FOTOS: ARXIU JORDI ROVIRA

1. El conjunt de la Savinosa des del mar

2. L'inici de les obres de construcció

3. Vista aèria del conjunt sobre el 1950

plex sanitari. El projecte va partir de l'època de la Mancomunitat de Catalunya que el 1920 adquirí la finca de més de 83.000 metres quadrats per valor de 70.000 pessetes. Havent-se dissolt la institució esmentada, l'ajuntament va mantenir l'autorització d'ús i la diputació va pro-

cedir a emprendre la construcció del centre sanitari a partir de gener de 1929. Les obres les dirigí l'arquitecte provincial Francesc Monravà. Potser davant les visites complaents d'il·lustres personatges com el president de la Diputació de Barcelona, tot un seguit de tarragonins van fer veure

als seus conciutadans l'altra cara de la moneda. L'enginyer de les obres del Port senyor de Membri-llera va plantejar que calia defensar el valor de les platges per damunt del sanatori projectat. A aquesta opinió es van sumar altres ciutadans, com l'advocat Ventosa, que defensaven el seu

legítim interès en gaudir d'una platja sense la connotació negativa que hi afegia el centre sanitari. Alguns veïns de la zona, propietaris de cases d'esbarjo a les immediacions, van manifestar que si s'instal·lava en aquell lloc el sanatori marítim es veurien obligats a abandonar aquelles residències. Es va crear fins i tot una associació sota el nom de Los Amigos de las Playas, que unia els contraris a la construcció en aquell punt de la costa. Es van donar arguments més o menys demagògics com que el sanatori es construís a Niça -expressant que aquelles instal·lacions anirien en detriment del potencial turístic de la zona-.

Per donar solució al problema econòmic de la diputació que ja havia efectuat la compra dels terrenys, aquest grup tarragoní plantejava adquirir-los per crear una nova urbanització residencial. Un altre aspecte molt comentat era la sospita que hi podria haver contagis causats per la presència de malalts en les platges de la Savinosa i l'Arrabassada. Com que les informacions eren inquietants i feien dubtar sobre si les instal·lacions acollirien tuberculosos, o només pretuberculosos, o escrofulosos, tot i que aquestes malalties es deia que no s'encomanaven sempre quedava el temor d'un possible contagi.

És creà una associació de nom Los Amigos de las Playas, que unia els contraris a l'edificació del centre

Davant el deure cívic de protegir els infants malalts i orfes, aquests tarragonins proposaven instal·lar el sanatori a la zona de mas Grimau, actualment conegut com bosc de la Marquesa, ja que es trobava a una prudent distància dels nuclis habitats i a més existia una platja a les proximitats.

Una altra preocupació era el col·lector que abocaria les aigües brutes del complex al mar, afectant la qualitat de la zona de bany. Es parlava que de tirar endavant el projecte s'estaven "assassinant les nostres platges". Aquestes proclames pseudo-ecologistes poc van influir en la decisió de tirar endavant el sanatori que vingué a anomenar-se preventori -deixant clar que era un centre per prevenir la malaltia-. L'edifici, durant la Guerra Civil va passar a ser hospital de sang, però el 1945 torna a ser utilitzat com a sanatori antituberculós, activitat que mantingué fins 1969. A part del breu període a principis dels 70 en què acollí les famílies necessitades establertes a la llera del riu Francolí, des d'aleshores roman tancat. Malgrat els concursos d'idees, els oferiments a cadenes hoteleres, els projectes de centres culturals, escoles d'hotelleria, complexos universitaris o zona verda, el deteriorament de l'espai ha continuat incert.

La Savinosa, des de la seva serena silueta que es retalla sobre el mar, espera encara una idea, un projecte, un destí, però sobretot uns fets que aconseguixin per fi despertar aquest espai del llarg somni de l'abandonament i de l'oblit.●

EDICTE

El Ple de l'Ajuntament de Reus, en sessió tinguada en data 23 de juliol de 2010, ha acordat aprovar inicialment la modificació puntual de la revisió del Pla general d'ordenació urbana de Reus a l'àmbit del Parc de la Maquinària, que té per objecte:

- Regularitzar l'errada material del Pla general del municipi on consta contradictòriament una superposició de qualificacions sobre un mateix àmbit equipaments i cases en reglera qualificant amb la seva ordenació urbanística concreta i fàctica el sòl destinat a equipament i el sòl destinat a usos residencials (àmbit de la modificació: 10.150 m²).
- Definir l'àmbit d'un Polígon d'Actuació Urbanística per a la gestió urbanística del sector deduint la superfície de 2.300 m² qualificada d'equipament (àmbit de gestió Àrea 4.90 del Parc de la Maquinària: 7.850 m²).

L'esmentada modificació puntual se sotmet a informació pública durant el termini d'un mes perquè s'hi puguin formular les al·legacions que s'estimin pertinents.

L'expedient i la documentació tècnica podrà ser examinat al negociat de Gestió Urbanística (C/ Josep Sardà i Callà, s/núm. edifici del Mercat Central, 1r pis) qualsevol dia laborable durant l'horari d'atenció al públic (de 9 a 14 hores) així com també es podrà consultar el projecte a la pàgina web de l'Ajuntament de Reus (<http://www.reus.cat/>).

Reus, 30 de juliol de 2010.
El secretari general
Jaume Renyer Alimbau